

Лист до редакції

Олесь Федорук

З ПРИВОДУ ОДНІЄЇ ДИСКУСІЙНОЇ АТРИБУЦІЇ

2001 року я опублікував атрибуційну розвідку, в якій доводив, що брошура “Ответ “Бояну”-Стебельському на “Письмо до Кулиша” (Письмо к редактору “Правды”) належить П. Кулішеві [4]. Брошуру було надруковано за підписом “Русин” у додатку до № 14 “Правди” за 1867 р. Питання авторства, як видавалося, не було розв’язаним, хоча у відповідному довіднику зазначалося: її написав Василь Білозерський [2, 326]. О.Дей покликався на твердження Олександра Барвінського (у 1867 – 1868 рр. той брав участь у редагуванні “Правди”), заявлене неодноразово, зокрема в некролозі Василю Білозерському, де серед заслуг небіжчика згадано написання для львівського часопису цієї, а також кількох інших статей, надрукованих без підпису [1], про які, однак, нині відомо, що їх автором був П.Куліш. Ця обставина спонукала поставити під сумнів достовірність твердження О. Барвінського; до того ж існувала й інша версія, основана на синхронних Кулішеві свідченнях, згідно з якою автором брошури був він сам. Проаналізувавши текст брошури, зіставивши його з Кулішевими працями того часу й установивши мовно-стилістичну подібність із ними, указавши на факт уживання Кулішем у той час псевдоніма “Русини”, нарешті, вивчивши суспільно-літературну ситуацію й позицію П.Куліша в мовно-правописній дискусії, що викликала появу брошури, я став на бік другої версії.

Мою аргументацію сприйняли, і Кулішеве авторство “Ответа...” ввійшло в науковий ужиток. Тим часом я натрапив на епістолярний документ, який спростовує мої судження. Це лист Василя Білозерського до сестри Олександри, дружини П.Куліша, написаний 3 серпня (нового стилю) 1867 р. з Варшави, за три тижні до виходу брошури у світ (11 серпня старого стилю) [3]. Подаю тут витяг, який стосується цього питання:

“Сестрице-любуню” моя!

Уже б я давно до тебе написав, якби не така робота, яка була оце на моїх руках. І чоловіка твого, і мову нашу зневажив один скажений галичанин, Стебельський на прізвище, у поганій газетці “Боян”. Так я мусив їм одповісти, да так, що й ворогам буде тяжко. Тільки-що скінчив. Чоловік каже, що добре – напечатаємо уві Львові; листів зо два буде печатних. На приконеччі я посовітовав божевільному Стебельському прочитати одну приказочку Гребінчину: “Сонце та Хмари”. Може й ти, серденько, її не знаєш, бо її нема між тими, що в “Хаті”, – так я тобі випишу:

Ось Сонечко зійшло – і світить нам, і гріє,
І Божий мир як маківка цвіте;
На небі чистому – ген! – Хмара бовваніє.
Та Хмара надупась і річ таку гуде:
“Що вже міні се Сонце надоїло!
Чого воно так землю веселить?
Хоч я насуплюся – воно таки блищить...
Я полечу йому назустріч сміло,
Я здужаю його собою затемнить...”
Дивлюсь – і Хмарами півнеба замостило,
На Сонечко мов ніччю залягло...
А Сонце – вище підплило
І Хмари ті позолотило...”

ЛІТЕРАТУРА

1. *Барвінський О.* Василь Михайлович Білозерський: (Посмертна споминка) // Руслан. – 1899. – № 71. – 30 берез.
2. *Дей О.* Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI – XX ст.) – К., 1969.
3. Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім В.І. Вернадського. – Ф.1. – Од. зб. 30005.
4. *Федорук О.* “Ответ “Бояну”-Стебельському на “Письмо до Кулиша” (Письмо к редактору “Правды”): Питання авторства // Література та культура Полісся: [Зб. наук. праць]. – Ніжин, 2001. – Вип.15: Спадщина П.Куліша в сучасних дослідженнях. – С.3–17.

* Се я недавнечко нового слова навчився: *любуня* – до жінки, і *любунь* – до чоловіка (прим. В. Білозерського. – О.Ф.)